

STORTINGET

Innst. 442 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 92 S (2025–2026)

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2026 under Landbruks- og matdepartementet (Reindrifftsavtalen 2026/2027)

Til Stortinget

Innledning

Regjeringen legger frem for Stortinget en proposisjon om Reindrifftsavtalen 2026/2027. Reindrifftsavtalen 2026/2027 ble inngått mellom staten og Norske Reindrifftsamers Landsforbund den 17. februar 2026.

I kapittel 2 blir det gjort rede for grunnlaget for forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2026/2027. Dette omfatter Hovedavtalen for reindriften, grunnlaget for reindrifftspolitikken og Sametingets innspill til forhandlingene.

Kapittel 3 gjelder gjennomføringen av forhandlingene, kravet fra Norske Reindrifftsamers Landsforbund og statens tilbud.

Kapittel 4 gjør rede for status og utvikling i reindriften. Dette omfatter Totalregnskapet for reindriften for 2024 med budsjett for 2025, utbetalinger av direkte og kostnadssenkende tilskudd over statsbudsjettet 2025 og rapportering på kriterier og indikatorer for bærekraftig reindrift. I kapittel 5 omtales enkelte viktige politikkområder, og i kapittel 6 hovedtrekkene i Reindrifftsavtalen 2026/2027.

Kapittel 7 inneholder forslag til endringer i statsbudsjettet 2026.

Sluttprotokoll fra forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2026/2027, Reindrifftsavtalen 2026/2027 og forde-

ling av den økonomiske rammen ligger som vedlegg til proposisjonen.

Reindrifftsavtalen 2026/2027 gjelder bevilgninger over statsbudsjettet kapittel 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen for budsjettåret 2027. Landbruks- og matdepartementet ber om fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til Reindrifftsavtalen 2026/2027 som er knyttet til bevilgninger i 2027.

Forslag som gjelder statsbudsjettet 2027, legges fram for Stortinget i Prop. 1 S (2026–2027) fra Landbruks- og matdepartementet.

Komiteens behandling

I forbindelse med behandling av saken ble det åpnet for skriftlige innspill. Det kom ingen innspill. Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Ruth Mariann Hop, Tobias Hangaard Linge, lederen Rune Støstad og Solveig Vitanza, fra Fremskrittspartiet, Beathe Beckstrøm Holte, Tor André Johnsen, Stig Even Lillestøl og Bengt Rune Strifeldt, fra Høyre, Erlend Larsen og Bård Ludvig Thorheim, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig

Folkeparti, Harry Valderhaug, viser til Prop. 92 S (2025–2026) som omhandler Reindrifftsavtalen 2026/2027, inngått mellom staten og Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) den 17. februar 2026. Proposisjonen gir oversikt over grunnlaget for reindrifftsavtalen, inneværende avtale, forhandlingene og innholdet i Reindrifftsavtalen 2026/2027. Proposisjonen gjør rede for utviklingen i reindrifften og noen sentrale politikk-områder knyttet til reindrift. Komiteen vil bemerke at avtalen ble inngått mellom staten og Norske Reindrifftsamers Landsforbund den 17. februar 2026.

Komiteen viser til at reindrifftsavtalen ved siden av reindrifftsloven er den viktigste redskapen for å følge opp målene og retningslinjene i reindrifftspolitikken. Komiteen viser videre til Meld. St. 32 (2016–2017) Reindrift. Lang tradisjon – unike muligheter. Det overordnede politiske målet er at reindrifften skal være økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig.

Komiteen merker seg at det er enighet mellom partene om en ramme for Reindrifftsavtalen 2026/2027 på 275,0 mill. kroner. Dette er en økning på 25,0 mill. kroner i forhold til inneværende avtale. Hovedprioriteringene er økt lønnsomhet og produksjon, et reintall som er tilpasset beitegrunnlaget, direkte tilskudd, klimatilpasning og beredskap, og ivaretagelse av reindrifftens arealer. Hovedprioriteringene styrker rammevilkårene for de reineierne som har reindrift som hovedvirksomhet.

Komiteen merker seg videre at de direkte tilskuddene øker totalt med 13,0 mill. kroner. Kalveslakteutskuddet får den største økningen for å stimulere til økt uttak av kalv, med en økning av satsen med 60 kroner fra 740 kroner til 800 kroner. Kvalitetstilskuddet øker også fra 100 kroner til 160 kroner, for å stimulere til kalveslakt av god kvalitet.

Komiteen merker seg at avtalepartene er enige om en avsetning på 55,9 mill. kroner til produksjonspremie. Formålet med produksjonspremie er å premiere innsats, produksjon og videreføring i næringen.

Komiteen registrerer at partene er enige om at distriktene skal kunne håndtere en beitekrise i 45 dager før det kan innvilges ekstraordinært tilskudd, mot 30 dager i fjorårets avtale. Distriktstilskuddet øker med 2,9 mill. kroner, og beredskapsfondet økes med 5,0 mill. kroner, til 20,0 mill. kroner. Økningen av distriktstilskuddet og beredskapsfondet er en betydelig styrking av beredskapen for reindrifften.

Komiteen merker seg at avsetningen til konfliktforebyggende tiltak økes fra 3,0 mill. kroner til 4,0 mill. kroner, og ordningen rendyrkes til å gjelde konflikter mellom reindrift og det øvrige landbruket.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, og Kristelig Folkeparti mener prioriteringen av tilskuddsordnin-

ger må støtte opp om de aktive reindrifftsutøverne i den familiebaserte reindrifften og bidra til en stimulering av økt produksjon og slakting av rein. Disse medlemmer registrerer at partene mener det er grunnlag for å øke slakteuttaket i 2026. Et reintall i balanse med beitegrunnlaget er helt sentralt for å nå målet om økologisk bærekraft, og en forutsetning for en bærekraftig reindrift.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at reindrifftsavtalen viderefører og styrker arbeidet for å utvikle reindriffts-næringen som en rasjonell, markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv, og påpeker videre viktigheten av at økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft er likestilt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at reindrifftsforhandlingene gjennomføres etter bestemmelsene i Hovedavtalen for reindrifften. Disse medlemmer ser det som viktig at næringen og staten hvert år setter seg sammen og forhandler fram viktige rammevilkår for næringen, og blir enige om tiltak som skal bidra til at reindriffts-næringen utvikler seg i samsvar med de målene som er satt for reindrifftspolitikken.

Disse medlemmer viser til at proposisjonen omhandler mer enn selve reindrifftsavtalen. Det gis også en rapportering til Stortinget på bærekraftsmålene ut fra gitte kriterier og indikatorer og rapportering på tiltakspakken, samt en orientering på sentrale reindrifft-politiske områder. Disse medlemmer viser til at innhenting av data på disse områdene også påvirker når proposisjonen kan fremmes.

Disse medlemmer merker seg at det lenge har vært bred politisk enighet om vektleggingen av næringsretting og tilrettelegging for dem som har reindrift som hovedvirksomhet. Disse medlemmer viser til at den inngåtte avtalen styrker reindrifftens rammebetingelser, med en prioritering av de direkte tilskuddsordningene som støtter opp om reineierne som har målsetting om økt produksjon og verdiskaping. Samtidig gir en prioritering og videreføring av de etablerte direkte tilskuddene den nødvendige stabilitet og forutsigbarhet om ordningene over reindrifftsavtalen.

Disse medlemmer ser det som viktig å legge til rette for en bærekraftig videreutvikling av reindriffts-næringen, som del av satsingen på økt matproduksjon, matberedskap og økt selvforsyning. Disse medlemmer viser til at reindrifften tar i bruk beiteressurser i deler av landet der annen matproduksjon er utfordrende, og at næringen bidrar til både bosetting og lokal matsikkerhet i nord. Disse medlemmer merker seg at reindrifften på denne bakgrunn kan bidra til økt robusthet i krisesituasjoner, og derfor har en rolle å spille innen norsk matberedskap. Disse medlemmer ser det som viktig at reindrifften sikres rammevilkår som legger til rette for en bærekraftig næring, og at både økologisk, økonomisk og

kulturell bærekraft er viktig for at reindriften skal kunne ivareta rollen som beredskapsaktør.

Disse medlemmer er kjent med at reindriften i løpet av få år har opplevd flere klimaskapte beitekriser, og ser det som viktig at det i samarbeid med NRL er utviklet et godt system for beredskap. Disse medlemmer merker seg at avtalen styrker beredskapen i reindriften, og at en vesentlig del av rammeøkningen er knyttet til etablering av beredskapsfond, som skal bistå reindriften i møte med klimaendringene og håndtering av beitekriser. I tillegg skal det etableres en arbeidsgruppe som skal identifisere konkrete tiltak for klimatilpasning i reindrifta. Disse medlemmer ser dette som viktig.

Disse medlemmer ser det også som positivt at avtalen styrker kompetanseutvikling i næringen, at fagbrevordningen styrkes, og avtalepartene øker satsen for det særskilte ungdomstilskuddet, og at velferdsordningene styrkes.

Disse medlemmer viser til at den inngåtte avtalen har en ramme på 275 mill. kroner, noe som er en økning på 25 mill. kroner fra inneværende avtale. Regjeringen har gjennom sin funksjonstid hatt en betydelig økning av reindrifftsavtalens ramme. Fra 164,5 mill. kroner til 275 mill. kroner, dvs. en økning på 110,5 mill. kroner. Disse medlemmer mener økningen understreker at regjeringen legger til rette for å styrke rammevilkårene for reindriffts-næringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti merker seg at staten ved Landbruks- og matdepartementet og Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) har blitt enige om Reindrifftsavtalen 2026/2027. Avtalen har en ramme på 275 mill. kroner, det er en økning på 25 mill. kroner sammenlignet med inneværende avtale. Disse medlemmer merker seg at hovedprioriteringene i Reindrifftsavtalen 2026/2027 er økt lønnsomhet og produksjon, et reintall som er tilpasset beitegrunnet, direkte tilskudd, klimatilpasning og beredskap, og ivaretagelse av reindriffts arealer.

Disse medlemmer vil påpeke at reindrifftsavtalens ramme er økt betydelig de siste åtte årene:

- fra 123,1 mill. kroner for 2018/2019,
- til 136,1 mill. kroner for 2019/2020,
- til 149,5 mill. kroner for 2020/2021,
- til 164,5 mill. kroner for 2021/2022,
- til 180 mill. kroner for 2022/2023,
- til 200 mill. kroner for 2023/2024,
- til 225 mill. kroner for 2024/2025,
- til 250 mill. kroner for 2025/2026,
- og nå økes rammen til 275 mill. kroner i reindrifftsavtalen for 2026/2027.

Totalt er reindrifftsavtalens ramme godt og vel doblet med 151,9 mill. kroner de siste åtte årene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til rapporten «Totalregnskap for reindriffts-næringen – Regnskap 2024 og budsjett 2025», hvor det fremgår at sum inntekter for reindriften i 2024 var totalt på 582,1 mill. kroner, fordelt på «Produksjonsbaserte inntekter» på 225,2 mill. kroner (38,7 pst.), «Statstilskudd» på 191,1 mill. kroner (32,8 pst.) og «Erstatninger» på 165,8 mill. kroner (28,5 pst.).

Disse medlemmer vil påpeke at det er svært bekymringsfullt at det legges opp til så betydelige økninger i statstilskudd til næringen som gjør reindriffts-næringen ytterligere avhengig av statstilskudd. «Produksjonsbaserte inntekter» gikk ned i 2024 med 9,2 mill. kroner, og det budsjetteres fortsatt med en ytterligere nedgang i disse inntektene med over 7,6 mill. kroner i budsjett for 2025. Samtidig så økte «Tilskudd» med 47,3 mill. kroner i 2024, og det budsjetteres med ytterligere økning i tilskudd med 25,9 mill. kroner for 2025, i tillegg økte «Erstatninger» med 59,6 mill. kroner i 2024, som budsjetteres med en nedgang på 54,4 mill. kroner for 2025.

Disse medlemmer viser videre til samme rapport, hvor det kommer frem at det i 2024 var 958 årsverk innenfor reindriften, som er en økning på 5 årsverk ift. året før, og 561 siidaandeler. Antall årsverk for reindrift i reinlagene er inkludert med 22 i 2024 og er lagt til i antall siidaandeler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener det er positivt at avtalens hovedprioriteringer peker på økt lønnsomhet og produksjon, samt et reintall som er tilpasset beitegrunnet – men det gjenspeiles dessverre lite i inngått avtale hvor utviklingen i stor grad går i motsatt retning. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at reindrifftsavtalen i større grad må benyttes for å utvikle reindriffts-næringen som en rasjonell, markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv, og påpeker videre viktighetene av at økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft er likestilt. Disse medlemmer mener tilskuddsordningene som styrker økt produksjon og produksjonsbaserte inntekter, i større grad må prioriteres, og såfremt man skal forsøke å nå målene om en økonomisk og økologisk bærekraftig reindriffts-næring, må reineiere som har reindrift som hovednæring, prioriteres samtidig som tilskudd til reineiere som har dette som binæring, reduseres eller avvikles.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre tilskuddsordningene for reindrift slik at de i større grad stimulerer til økt produksjon, og benytte dem aktivt for å favorisere reineiere som har reindrift som hovednæring.»

Disse medlemmer viser til at reindriften er en arealavhengig næring, og et øvre reintall som er bære-

kraftig sett i forhold til tilgjengelige arealer, er en sentral forutsetning for at næringen oppnår målet om økt produksjon og lønnsomhet. De siste tiårene er mediebildet fra reindrifta preget av beitekriser, nedbygging av natur og beiteområder og at reindriften må sikres tilgang til nødvendige arealer. Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at reintallet i Finnmark fra 1970 og frem til 2019 er doblet, og det er om lag 150 000 rein, og i perioder frem til 2015 betydelig høyere. I samme periode er betydelig beitemark frigitt ved at jordbruk er lagt ned og jordbruksareal er redusert fra 109 000 dekar til 91 000 dekar. Samtidig er antall sauebruk i Finnmark redusert fra 2 126 jordbruksbedrifter med sau i 1970 til 129 jordbruksbedrifter med sau i 2019, slik at det også er mindre press på utmarksbeite, og beiteområde for rein er økt i denne perioden.

Disse medlemmer viser til at antallet rein må tilpasses beiteressursene i hvert enkelt reinbeitedistrikt og er avgjørende for å nå målet om en bærekraftig reindrift. Det store presset på innmark de senere årene ser ut til å skyldes et høyt antall rein som står i misforhold til beiteressursene i eget distrikt. Dette har gitt en økning i konflikten mellom reindrift og jordbruk i alle reindriftsfylker. For å dempe denne konflikten er det helt avgjørende at antallet rein ikke overstiger det som er økologisk bærekraftig innenfor reinbeitedistriktets egne grenser. Behovet for å tilpasse antallet dyr til beiteressursene, eventuelt i kombinasjon med føring, gjelder uavhengig av årsaken til at det er for lite mat, enten det er tale om overbeiting, klimaendringer eller utbygging. I dag er det meste av beitekapasiteten utnyttet maksimalt, og med de siste års gjentatte beitekriser må det gjøres nye vurderinger av om reintallet er i samsvar med beiteressursene. At reintallet er for høyt sett i forhold til beitegrunnlaget, bekreftes i stor grad også i totalregnskap for reindriftnæringen ved stor variasjon på gjennomsnittlig slaktevekt mellom de enkelte reinbeiteområdene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en helhetlig gjennomgang av beiteområder for rein og redusere og fastsette øvre reintall for de enkelte reinbeitedistriktene slik at de i større grad samsvarer med beiteressursene.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre registrerer at avtalepartene er enige om å etablere en tilskuddsordning for distrikter og reinlag som fastsetter slakte- og produksjonskrav i bruksreglene, og som kan dokumentere at slakteplanen er overholdt. En slik ordning burde vært innrettet mot den enkelte siidaandel fremfor tilskudd til reinbeitedistrikt. For å ha en sunn og bærekraftig reindriftnæring er det vesentlig at all rein produserer og alle leverer til slakt. Det er store forskjeller mellom de forskjellige reinbeitedistrikt og den enkelte reieneier, hvor enkelte har

en svært lav produksjon per livdyr mens andre har høy produksjon per livdyr. Det vil derfor være mer hensiktsmessig å stille et produksjonskrav per livdyr.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innarbeide i fremtidige reindriftsavtaler krav til reindriftnæringen om produksjonskrav per livdyr som beiter i Norge.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at rovvilttap fører til betydelige produksjonstap, indirekte tap, merarbeid, større driftsutgifter, innskrenking i bruken av beiteområdene og mindre valgfrihet for flokkstrukturering. Store rovvilttap fører til at produksjonsdyr går tapt, samtidig som tilveksten i form av kalv blir tatt av ørn og annet rovvilt. Denne utviklingen er alarmerende og vil på et tidspunkt føre til kollaps i næringen. Disse medlemmer mener bestandsmålene må beregnes ut fra hvor stor bestanden ville vært uten tap av rein til rovvilt.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå vedtatte bestandsmål for rovvilt i reindriftsområdene med sikte på å redusere måltallene og redusere bestandene ned til de nye bestandsmålene.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har gjentatte ganger ved tidligere behandlinger av reindriftsavtaler bedt om at reindrifta får fritak for veibruksavgift på drivstoff til reindriftras kjøretøy som ikke brukes på vei, og viser til at det fra i fjor ble etablert en ny ordning for kompensasjon for veibruksavgift på bensin. Disse medlemmer frykter at en slik ordning blir byråkratisk og kostnadskreven, men det er allikevel et skritt i riktig retning for å likestille reindriftras driftskjøretøy med driftskjøretøy i landbruket. Det er viktig at en slik ordning er innrettet for slakteuttak per siidaandel.

Disse medlemmer viser til behandlingen av Endringer i reindriftsloven (tilgjengeliggjøring av reintall og obligatorisk individmerking) jf. Innst. 349 L (2018–2019). Stortinget vedtok endringer i reindriftsloven § 33 som medfører obligatorisk individmerking av rein. Denne individmerkingen kommer i tillegg til den tradisjonelle merkingen med øresnitt. Denne endringen i reindriftsloven er fortsatt ikke effektivt 7 år etter Stortingets vedtak.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at endringene i reindriftsloven § 33, vedtatt ved behandlingen av Innst. 349 L (2018–2019), trer i kraft snarest.»

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Miljøpartiet Dei

Grøne vil understreka at reindrifta har ei heilt sentral tyding som berar av samisk kultur, språk og tradisjonell kunnskap. Reindrifta er på denne måten ikkje berre ei næring, men også ein grunnleggande del av det materielle og kulturelle grunnlaget for samisk samfunnsliv. Taus kunnskap vert overført frå generasjon til generasjon og er avhengig av rammevilkår som sikrar at dette er mogleg. Reindrifta har førstehandskunnskap om både berekraftig ressursutnytting og korleis ein tilpassar seg omgivnadene. Dette har overføringsverdi for stor-samfunnet i omstillingane me må gjera i møte med klima- og naturkrisa.

Desse medlemene meiner vidare at reindrifta har tyding for nasjonal beredskap og matsikkerheit. I ei tid prega av klimaendringar, geopolitisk uro og auka merksemd om sjølvforsyning er det viktig å oppretthalda og styrka naturbaserte næringar som bygger på lokal ressursutnytting og tradisjonell kunnskap om bruk av utmarksressursar. Reinkjøt representerer kortreist matproduksjon med lågt klimaavtrykk og høg kvalitet.

Desse medlemene vil vidare framheva at ei levande reindrift bidrar til busetting, arbeidsplassar og verdiskaping i store delar av distrikts-Noreg. Reindrifta skaper sysselsetting både direkte og indirekte gjennom slakting, foredling, transport, duodji, reiseliv og andre tilknytte næringar. Satsing på reindrifta er derfor også viktig distriktpolitikk.

Desse medlemene vil samtidig understreka kor viktig det er å sikra reindrifta sitt arealgrunnlag. Aukande arealpress gjennom kraftutbygging, gruvedrift, hyttebygging og anna utbygging utfordrar berekrafta i næringa og dermed også grunnlaget for samisk kulturutøving. Det er derfor nødvendig med ein politikk som i større grad ivaretar reindrifta sine rettar og langsiktige rammevilkår.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen endre tilskuddsordningene for reindrift slik at de i større grad stimulerer til økt

produksjon, og benytte dem aktivt for å favorisere reineiere som har reindrift som hovednæring.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen igangsette en helhetlig gjennomgang av beiteområder for rein og redusere og fastsette øvre reintall for de enkelte reinbeitedistriktene slik at de i større grad samsvarer med beiteressursene.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen innarbeide i fremtidige reindriftsavtaler krav til reindriftsnæringen om produksjonskrav per livdyr som beiter i Norge.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen gjennomgå vedtatte bestandsmål for rovvilt i reindriftsområdene med sikte på å redusere måltallene og redusere bestandene ned til de nye bestandsmålene.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sørge for at endringene i reindriftsloven § 33, vedtatt ved behandlingen av Innst. 349 L (2018–2019), trer i kraft snarest.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Landbruks- og matdepartementet gis fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den foreslåtte reindriftsavtalen og som er knyttet til bevilgninger i 2027.

Oslo, i næringskomiteen, den 5. juni 2026

Rune Støstad

leder

Bengt Rune Strifeldt

ordfører

